

Geographic Dictionary

Alfonso Cvitanović

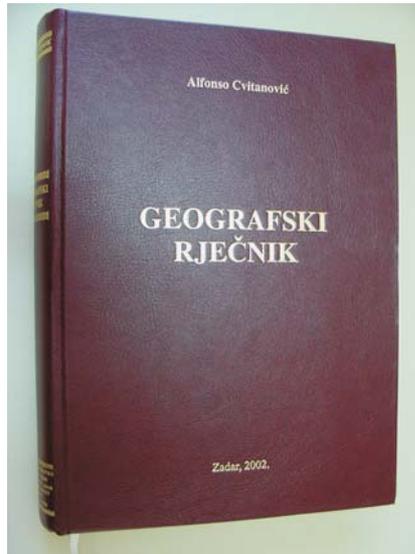
“Various databases are created in all scientific disciplines; it would be impossible to work scientifically and practically without them. These data are sort of an abstract, a reminder which “compresses” the existing state of the profession and serves as a basis for improvement and acquisition of new information. It is impossible to constantly skim over numerous professional and scientific books, encyclopaedia, lexicons and periodicals in order to find already discussed and established terms. It is especially hard to prepare a speech or a lecture in a hurry.

One form of such a database is still, despite computerization, a professional-scientific dictionary, which the user can use to quickly and easily check and/or obtain basic and needed information. This caused the today's situation: there isn't a single nation with cultural tradition in the world, which hasn't “condensed” and “compressed” at least a minimum of its scientific accomplishments in dictionaries. Such nations even have numerous dictionaries, published by various publishers for the same scientific discipline,...” (from the Preface)

The Croatian Geographic Society Zadar published the *Geographic Dictionary* (UDK 91(038)=163.42, ISBN 953-97803-0-7) in 2002 in cooperation with the Faculty of Philosophy in Zadar, Matica hrvatska – Zadar and the Zadiz d.o.o. company. The author is Prof. Alfonso Cvitanović, the editor in chief is Prof. Dr. Damir Magaš, and the assistant editor is Josip Faričić, Prof. 1500 copies of the dictionary were printed, on a glossy paper and hardbound.

The dictionary has a total of 687 pages. It also contains the editor's *Prologue*, the author's *Preface*, *Abbreviations*, *References* and *Supplements* (general geographical names and their overview (over 2000 general geographical names from 72 foreign languages), a list of natural areas in the Republic of Croatia under protection, more important geographic discoveries (chronologically), space research (chronologically), countries of the world, excerpts from reviews, the author's biography, list of papers, references and reviews, etc.). The supplements will be very useful to various users, especially because the statistic documentation is up-to-date, and it's not easy to come by some of the data.

The author tried to express all the complexity of the content and the meaning of geography through more than 6700 entries, which deal with more than 9000 terms. The entries, lexical units at the beginning of each dictionary article are printed in bold letters at the top of each article. “The Geographic Dictionary is a terminological dictionary

ary and a book with a special constitution. It's primarily intended to provide reliable data and the meaning of a particular term, not to be a book that should be read from the beginning to the end. It is not a scientific book, it is primarily a practical guide, a book for a quick information, that is a methodologically classical, relatively simple collection of geographical terms.” (from the Preface)

“It is very significant that this dictionary contains not only a set of geographical terms, but it also encompasses a much wider circle of different professions, or all professions which are related to geography, that is those that are geography's assistant sciences. In fact, this is a dictionary of a series of other professions and it is difficult to find a sphere of life, science and culture not dealt with in it. ... It is also a dictionary of foreign words since numerous terms come from other languages, especially Latin and Greek.

It is also tremendously significant that the author included the roots, the origins, the etymology, the meanings, and the ways of use of most of the great number of terms. He translated many terms to Croatian and determined their meaning, enriching our language in the process. He also replaced lots of foreign words with authentic Croatian words, making a great deal of standardizing our professional language and contributed to the purification of the language.” (from the review by Prof. Dr. Šime Batović in the *Geoadria* journal, 2002, 7/2, page 127)

Although *geodesy* was not specifically mentioned as a science related to geography, and taking into consideration that it encompasses state survey, practical geodesy, engineering geodesy and cadastre, maritime, satellite and physical geodesy, astronomy and astrophysics, photogrammetry, remote sensing, cartography, geoinformatics and geomatics, the dictionary contains over 1000 terms related to geodesy. Few cartography definitions contain mistakes that should be corrected in the next edition.

In any case, this dictionary deserves a recommendation because it greatly contributes not only to the geographic science and practice, but also to all people in any way connected with the determination, research and representation of space and spatial relations.

“*Indocti discant et ament meminisse periti*” (“Let those who do not know learn, and let those who know be glad to recollect”) A. Pope (1688-1744) – epitaph or quote from the beginning of the dictionary.

Stanislav Frangeš

Geografski rječnik

Alfonso Cvitanović

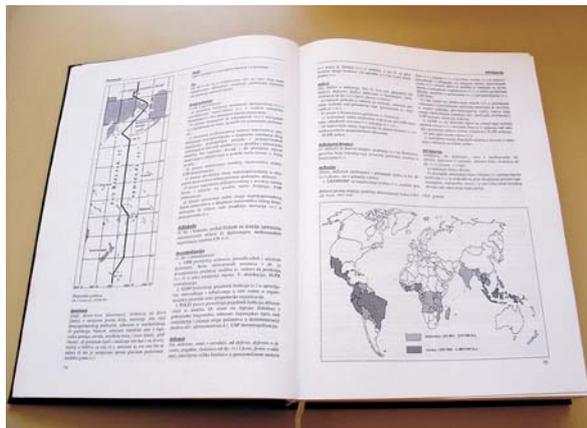
“Danas se u svim znanstvenim disciplinama stvaraju raznovrsne banke podataka bez kojih je nemoguće znanstveno praktično djelovati. Ti podaci su svojevrsan sažetak, podsjetnik koji “konzervira” postojeće stanje u struci i služi kao podloga za unapređivanje i postizanje novih informacija. Danas je, naime, nemoguće neprestano listati brojne stručne i znanstvene knjige, enciklopedije, leksikone i periodike u potrazi za već obrađenim i ustaljenim pojmovima. Posebno je teško kad treba na brzinu pripremiti govor ili predavanje.

Jedan vid takve banke podataka, unatoč kompjuterizaciji, još su uvijek i stručno-znanstveni rječnici, u kojima korisnik može brzo i lako provjeriti i/ili dobiti osnovnu i potrebnu informaciju. I sve je to uvjetovalo da danas u svijetu nema naroda s kulturnom tradicijom koji bar minimum svojih znanstvenih dostignuća nije “kondenzirao” i “konzervirao” u rječnicima. U takvih naroda čak za istu znanstvenu disciplinu postoji i više rječnika, tiskanih od raznih izdavača...” (iz Predgovora)

Hrvatsko geografsko društvo Zadar u suradnji s Filozofskim fakultetom u Zadru, Maticom hrvatskom – Zadar i tvrtkom Zadiz d.o.o. izdalo je 2002. godine *Geografski rječnik* (UDK 91(038)=163.42, ISBN 953-97803-0-7) autora prof. Alfonsa Cvitanovića. Glavni urednik je prof. dr. sc. Damir Magaš, a pomoćni urednik Josip Faričić, prof. Rječnik je otisnut u nakladi od 1500 primjeraka, na sjajnom papiru i tvrdo je ukoričen.

Rječnik ima ukupno 687 stranica. Osim rječnika sadrži: urednikov *Proslov*, autorov *Predgovor*, *Kratice*, *Literaturu* i na kraju *Priloge* među kojima su: opći zemljopisni nazivi i njihov pregled (preko 2000 općih zemljopisnih naziva iz 72 strana jezika), popis zaštićenih područja prirode u Republici Hrvatskoj, važnija geografska otkrića (po vremenskom slijedu), istraživanja svemira (po vremenskom slijedu), države svijeta, izvatici iz recenzija, bilješka o piscu sa životopisom, popisom djela, referenci i recenzija. Ti će prilozi odlično poslužiti različitim korisnicima, pogotovo što je statistička dokumentacija ažurna, a do nekih ovdje iznijetih podataka ne može se ni tako lako doći.

Sva složenost sadržaja i značenja zemljopisa/geografije u ovom se rječniku pokušala izraziti kroz više od 6700 natuknica u kojima je obrađeno više od 9000 pojmova. Natuknice, leksičke jedinice kojima počinje rječnički članak, otisnute su poludebelim slovima na vrhu članka. “Geografski rječnik je terminološki rječnik i knjiga posebnog ustroja. Ponajprije mu je namjena pružanje pouzdana podatka i značenja pojedinog termina, a ne knjige za susljedno čitanje “od korice do korice”. Pragmatički i poglavito je to praktičan vodič, nije znanstvena knjiga, nego knjiga za brzu informaciju, odnosno metodološki klasičan, razmjerno jednostavan pojmovnik zemljopisnih/geografskih naziva/termina.” (iz Predgovora)

“Posebno je važno da ovaj rječnik ne sadrži samo skup uži zemljopisnih pojmova, već obuhvaća mnogo širi i veći krug različitih struka, ili uglavnom sve struke koje se dotiču ili dodiruju zemljopisa, odnosno koje su srodne, ili pomoćne znanosti zemljopisu. Zapravo, ovo je i rječnik niza drugih struka, pa je teško i naći neko područje života, znanosti i kulture koji se ne dotiču u njemu. ... Velikim je dijelom ovo i rječnik stranih riječi, jer su mnogi pojmovi podrijetlom iz drugih jezika, osobito latinskog i grčkog, ali i ostalih.

Pri tome je posebno značajno što je, uz neobično veliko mnoštvo pojmova, za većinu pisac dao njihove korijene, podrijetlo, etimologiju, značenje i način upotrebe. Osim toga, mnoge je pojmove preveo na hrvatski jezik i odredio im značenje te time znatno obogatio naš jezik. Uz to je mnoge tuđice zamijenio izvornim hrvatskim riječima i inačicama, pa tako velikim dijelom standardizirao naš stručni jezik i pridonio čišćenju našeg jezika.” (iz prikaza prof. dr. sc. Šime Batovića u glasilu *Geoadrija*, 2002, 7/2, str. 127)

Iako *geodezija* nije posebno spomenuta kao znanost koja ima doticaja sa geografijom/zemljopisom, a uzimajući u obzir da ona obuhvaća državnu izmjeru, praktičnu geodeziju, inženjersku geodeziju i katastar, pomorsku, satelitsku i fizikalnu geodeziju, astronomiju i astrofiziku, fotogrametriju, daljinska istraživanje, kartografiju, geoinformatiku i geomatiku, u rječniku ima preko 1000 pojmova vezanih uz geodeziju. U nekim definicijama iz kartografije potkrale su se pogreške, koje bi u sljedećem izdanju trebalo ispraviti.

U svakom slučaju, ovaj rječnik zaslužuje preporuku jer daje velik doprinos ne samo geografskoj znanosti i struci nego i svima koji su na bilo koji način povezani s određivanjem, istraživanjem i prikazivanjem prostora i prostornih odnosa.

“*Indocti discant et ament meminisse periti*” (“Neka nauče oni koji ne znaju, a znalcima neka bude drago da se prisjete”) A. Pope (1688.-1744.) – epitaf ili citat na početku ovog djela.

Stanislav Frangeš